

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1749
van **MERCEDES VAN VOLCEM**
datum: 5 september 2017

aan **BEN WEYTS**

VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN, VLAAMSE RAND, TOERISME EN DIERENWELZIJN

Toerisme - Conflicten inwoners-toeristen

De bestedingen van buitenlandse toeristen zijn in Amsterdam in zes jaar tijd bijna verdubbeld. Het toont hoe toerisme een economische motor is geworden voor de Nederlandse hoofdstad. Tegelijk zorgt dit voor spanningen in de stad. Er zijn protesten van inwoners, die vinden dat de hoeveelheid toeristen hun levenskwaliteit aantast.

Toerisme Vlaanderen bundelt verschillende bronnen over het verblijfs- en dagtoerisme in Vlaanderen.

1. Zijn er Vlaamse steden die eenzelfde succes voor toerisme mochten ervaren als Amsterdam (verdubbeling van aantal toeristen in zes jaar tijd)?
2. Het aantrekken van toeristen gaat vaak gepaard met het opbouwen van een imago.
Welke initiatieven neemt de Vlaamse Regering om het imago van onze steden op te krikken? Wat doet men bijvoorbeeld voor Brugge, Gent of Antwerpen?
3. Zijn er steden in Vlaanderen waar de inwoners merkelijk in conflict gaan met toeristen?
4. Zijn er lokale besturen die initiatieven nemen die inwoners beschermen tegen de invasie van toeristen?
5. Neemt de Vlaamse Regering initiatieven om de tolerantie van inwoners tegenover toeristen te verhogen?
6. Kan de minister een overzicht geven van het aantal toeristen van de laatste tien jaar per centrumstad en per toeristische streek?
7. Kan de minister een overzicht geven per centrumstad (en de kust) van het bedrag dat men uitgeeft als verblijfstoerist en hoeveel als dagjestoerist?
8. Is er een evolutie in de besteding per toerist per (toeristische) centrumstad sedert 2000?

ANTWOORD

op vraag nr. 1749 van 5 september 2017

van **MERCEDES VAN VOLCEM**

1. Als we 'succes' uitdrukken in termen van het aantal overnachtingen, dan zijn er ook in Vlaanderen steden die een vergelijkbare stijging als Amsterdam kennen in commerciële overnachtingen in erkend logies. Hieronder vindt u een overzicht van de groei in aantal overnachtingen in de periode 2004-2014 voor alle Vlaamse centrumsteden en in vergelijking met Brussel en Amsterdam.

Stad	Aantal overnachtingen 2004	Aantal overnachtingen 2014	Groei in aantal	Groei in %
Brugge	1.312.105	1.944.538	632.433	+48%
Antwerpen	1.345.426	1.802.684	457.258	+34%
Gent	616.753	998.953	382.200	+62%
Oostende	1.070.135	949.968	-120.167	-11%
Leuven	216.429	434.301	217.872	+101%
Kortrijk	106.318	209.657	103.339	+97%
Mechelen	126.292	204.223	77.931	+62%
Hasselt	119.226	183.910	64.684	+54%
Genk	118.599	170.691	52.092	+44%
Sint-Niklaas	39.222	79.746	40.524	+103%
Aalst	31.693	70.640	38.947	+123%
Turnhout	38.874	54.774	15.900	+41%
Roeselare	40.448	41.094	646	+2%
Brussel	4.717.667	6.611.933	1.894.266	+40%
Amsterdam	7.925.000	12.536.000	4.611.000	+58%

Bron: Toerisme Vlaanderen o.b.v. FOD Economie

In de kantlijn wil ik wel meegeven dat het 'succes' van een toeristische bestemming niet enkel kan en mag teruggebracht worden tot het 'aantal overnachtingen' of de groei. Sommige steden ontvangen zeer diverse types van toeristen, zoals dagtoeristen, cruisetoeristen, congretoeristen, omgevingsrecreanten, ... Deze types hebben een specifieke impact op de stad, wat niet altijd uit statistieken is af te leiden. Enkel verblijfstoeristen zijn opgenomen in deze statistieken.

2. Uit een recent gevoerd internationaal reputatieonderzoek blijkt dat in 4 jaar tijd de kennis van het 'merk' Vlaanderen 4% vooruit is gegaan bij onze belangrijkste buitenlandse markten.
Door middel van een weldoordachte marketingstrategie, die uitgaat van een duurzame en beheersbare ontwikkeling, die samengaat met monitoring van de betrokken actoren (toeristen, bewoners, mensen uit de sector), en die inzet op waardevolle doelgroepen (culturele meerwaardezoekers en zakentoeuristen), ontplooit Toerisme Vlaanderen (TVL) internationale marketingacties ter promotie van onze bestemming. Deze acties komen tot stand in samenwerking met lokale stakeholders zoals de toeristische diensten in de steden, met trade partners en met internationale

partners zoals de European Travel Commission – op Europees niveau. De acties benutten een waaier aan mogelijkheden gaande van communicatie en conversatie via web en social media, over pers- en tradebewerking.

3. De houding van de inwoners in onze toeristische centra is in realiteit vaak positiever dan het beeld dat men ervan ophangt. Begin september gaf TVL een lezing in Oostenrijk op een internationaal seminarie over bewonersattitudes en ook daar kwam men eensgezind tot deze conclusie. Anderzijds valt niet te ontkennen dat de groei potentiële problemen met zich kan meebrengen.
Om de huidige situatie te monitoren doet TVL objectieve metingen van de bewonersattitudes in onze toeristische steden. In 2016 hield TVL een eerste grootschalig onderzoek naar de houding van de Bruggelingen tegenover het toerisme in hun stad. De resultaten van dit onderzoek vindt u terug op de website <http://www.toerismevlaanderen.be/kunststeden#bewonersonderzoek>. In het algemeen zijn de resultaten positief. Een grote meerderheid van de bewoners in Brugge steunt toerisme in de stad. Maar er zijn ook aandachtspunten die we in het oog moeten houden.
Dit jaar kwamen de steden Gent, Antwerpen, Leuven en Mechelen aan de beurt. TVL heeft in samenwerking met de stedelijke toeristische diensten bijna 6000 inwoners in deze steden bevraagd. De resultaten van deze studie worden in het najaar opgeleverd.
4. De VZW kunststeden heeft het thema draagkracht als speerpunt van haar strategie gekozen. TVL werkt hiervoor met hen samen, door o.a. de bewonersstudies samen te organiseren. Steden zijn er dus bewust mee bezig om groei te combineren met draagkracht. Zij proberen zich te richten op bepaalde doelgroepen en zoeken manieren om de toeristenstromen goed te kanaliseren. Zij proberen ook de drukte te verlagen door toeristen beter te spreiden in de tijd, bijvoorbeeld door evenementen en acties te organiseren in dalperiodes, of toeristen te spreiden in de ruimte door bijvoorbeeld thematische wandelroutes.
5. TVL monitort de situatie in kader van de draagkrachtbeheersing van onze bestemming. Hierbij houdt het agentschap de trends bij van allerlei indicatoren en worden er onderzoeken uitgevoerd over de draagkracht van Vlaamse bestemmingen. De doelgroepen, die hieromtrent specifiek worden bevraagd, zijn toeristen (wat is hun perceptie en ervaring met betrekking tot drukte?), bewoners en mensen uit de sector.
De conclusies van deze bewonersstudies worden gebruikt om steden en regio's te adviseren hoe om te gaan met bezoekersdruk en hoe de steun bij de lokale bevolking ten aanzien van toerisme te maximaliseren.
6. Hieronder een overzicht van het verblijfstoerisme in de centrumsteden en de Vlaamse regio's, uitgedrukt in 'overnachtingen'. Overnachtingen zijn immers een betere indicatie van drukte, dan 'aankomsten'. Ik kies voor de trend 2004-2014 omdat na 2014 de methodologie gewijzigd is die de FOD Economie hanteert om het aantal aankomsten en overnachtingen in beeld te brengen.

Bestemming	Aantal overnachtingen 2004	Aantal overnachtingen 2014	Groei in aantal	Groei in %
Brugge	1.312.105	1.944.538	632.433	+48%
Antwerpen	1.345.426	1.802.684	457.258	+34%
Gent	616.753	998.953	382.200	+62%
Oostende	1.070.135	949.968	-120.167	-11%
Leuven	216.429	434.301	217.872	+101%
Kortrijk	106.318	209.657	103.339	+97%

Mechelen	126.292	204.223	77.931	+62%
Hasselt	119.226	183.910	64.684	+54%
Genk	118.599	170.691	52.092	+44%
Sint-Niklaas	39.222	79.746	40.524	+103%
Aalst	31.693	70.640	38.947	+123%
Turnhout	38.874	54.774	15.900	+41%
Roeselare	40.448	41.094	646	+2%
Totaal centrumsteden	5.181.520	7.145.179	1.963.659	+38%
Limburgse Kempen	3.046.599	2.764.530	-282.069	-9%
Antwerpse Kempen	1.444.256	1.700.094	255.838	+18%
Groene Gordel	1.007.624	1.395.379	387.755	+38%
Westhoek	382.955	674.579	291.624	+76%
Leiestreek	334.613	460.076	125.463	+37%
Maasland	288.063	329.305	41.242	+14%
Waasland	170.623	268.216	97.593	+57%
Scheldeland	156.053	255.820	99.767	+64%
Brugse Ommeland	149.327	238.408	89.081	+60%
Vlaamse Ardennen	200.868	216.445	15.577	+8%
Hasselt en omgeving	137.123	183.910	46.787	+34%
Haspengouw	133.257	177.975	44.718	+34%
Meetjesland	74.462	161.294	86.832	+117%
Hageland	125.222	149.756	24.534	+20%
Voeren	88.543	103.568	15.025	+17%
Randst. Geb. Antw-Mechelen	40.495	58.302	17.807	+44%
Totaal Vlaamse regio's	7.780.083	9.137.657	1.357.574	+17%

Bron: Toerisme Vlaanderen o.b.v. FOD Economie

7. TVL voert hiervoor 6-jaarlijks een grootschalig onderzoek naar het profiel, het gedrag, de bestedingen, ... van de recreatieve verblijfstoeristen in de kunststeden. Het veldwerk van dit onderzoek loopt op dit ogenblik nog. Uit het vorige onderzoek, gevoerd in 2011, over de kunststeden leren we dat vakantiegangers in de kunststeden gemiddeld 152 euro uitgeven per persoon en per nacht; aan zee is dat 65 euro en in de Vlaamse regio's 81 euro. Deelnemers aan congressen met minstens één overnachting zijn goed voor 234 euro per nacht. Specifieke cijfers per centrumstad zijn niet beschikbaar. Dagtoeristen geven tussen 40 en 70 euro uit per dag in onze kunststeden.
8. De gemiddelde besteding van verblijfstoeristen in de kunststeden was in 2000 119 euro per persoon en per nacht. Details voor alle centrumsteden zijn niet beschikbaar.